

MOVIMENT DEMOGRÀFIC
DE CATALUNYA

GRÀFICS I COMENTARIS

ORDRE

Vist el fascicle titulat «Moviment Demogràfic de Catalunya : Gràfics i Comentaris», confeccionat pel Servei Central d'Estadística de la Generalitat, en el qual s'exposa, d'una manera fàcilment entenedora, el moviment dels principals factors demogràfics de Catalunya en diferents períodes, i creient d'interès la divulgació d'aquelles dades perquè arribin a coneixement de tots els estaments de la població catalana,

He resolt:

Autoritzar el Servei Central d'Estadística perquè pugui publicar i distribuir el fascicle titulat «Moviment Demogràfic de Catalunya : Gràfics i Comentaris».

Barcelona, 12 de desembre del 1935.

*El Governador General de Catalunya,
President de la Generalitat,*

IGNASI VILLALONGA

Senyor Cap del Servei Central d'Estadística.

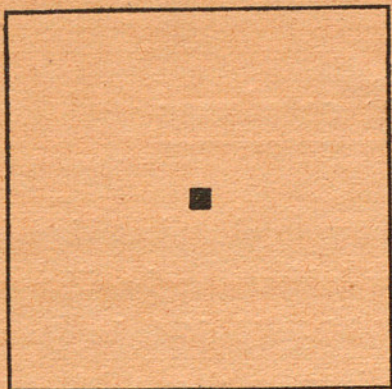

R. 9.270

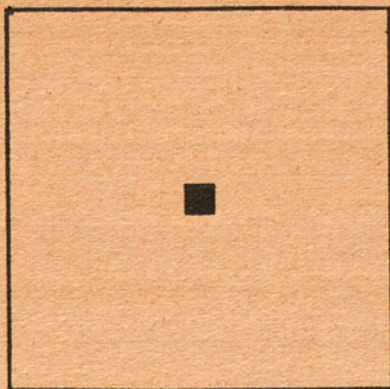
Catalunya en el conjunt europeu i en l'hispanic

Catalunya és petita. La seva extensió superficial és de 32,197 quilòmetres quadrats, i la seva població, que segons el cens del 1930 sumava 2.791,292 habitants, ara assoleix tot just 3.000,000. Per la seva extensió, ocupa un lloc ben diminut a Europa, amb el 2'8 per 1,000 de la superfície total del nostre Continent. Això vol dir que a Europa caben 357 Catalunyaes. Per la seva població representa el 5'7 per 1,000 de la població europea, o sigui que Europa té una massa de població 175 vegades més gran que la catalana. En els gràfics n.º 1 i 2 de la pàgina que es troba enfront, hi ha expressada, per quadrets negres inserits en els grans, la proporció de la nostra extensió territorial i la nostra població amb la d'Europa.

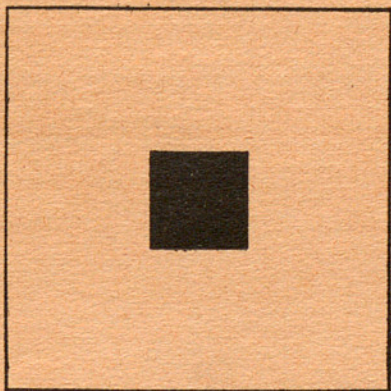
Pel que respecta a Espanya, l'extensió superficial de Catalunya ve a ésser el 6'4 per 100, i la població l'11'8 per 100 del total. A Espanya caben, per tant, prop de 16 Catalunyaes, i la població espanyola suma 8 vegades la població catalana. Aquestes relacions vénen expressades en els gràfics n.º 3, per l'extensió, i n.º 4, per la població.

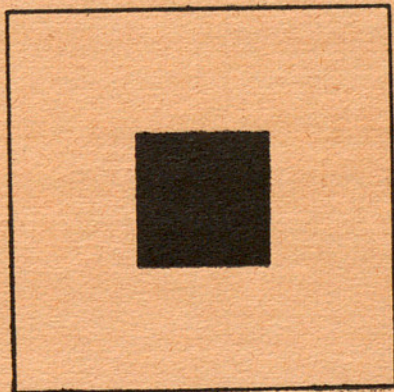
Nº 1

Nº 2

Nº 3

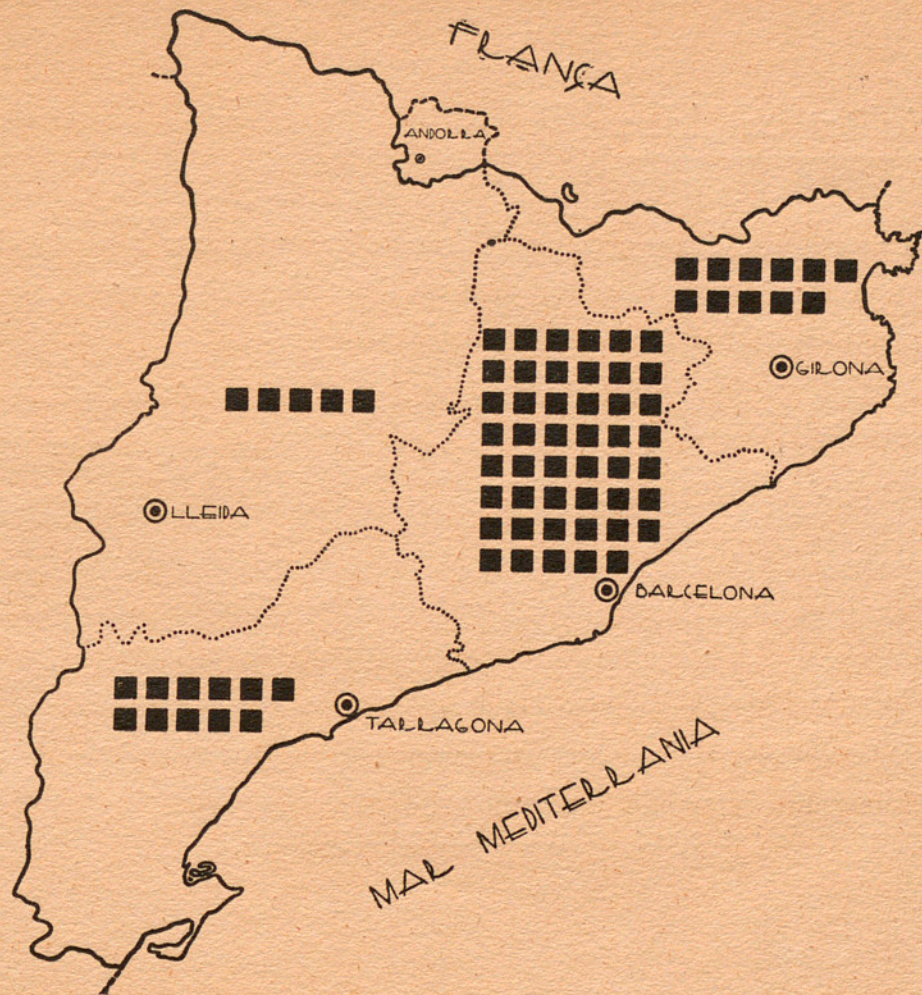

Nº 4

La densitat de població en les comarques catalanes

Després d'haver examinat la part que ocupa Catalunya en el conjunt hispànic i en l'europeu, ens cal veure com es distribueixen els seus habitants en les diferents comarques catalanes. Per a simplificar, utilitzem l'extensió i la població de les quatre ex-províncies. El nombre d'habitants utilitzat és el que figura en el cens del 1930.

Cadascun dels quadrats negres inserits en el territori de les ex-províncies representa 5 habitants per quilòmetre quadrat. D'aquesta manera, l'ex-província de Barcelona ve a tenir 235 habitants per quilòmetre quadrat; Girona, 55; Tarragona, també 55, i Lleida, 25. Aquestes xifres rodones són molt aproximades a les reals. Queda ben clar el contrast entre les comarques de Lleida i les de Barcelona, i també es fa palesa la possibilitat que Catalunya compti amb una població molt més elevada que l'actual, sobretot si la població de les altres tres comarques no fos atreta per la de Barcelona i pogués créixer fins a assolir una major densitat.

La nupcialitat catalana

Per a veure si Catalunya té possibilitat de fer augmentar la seva població, hem d'examinar si els catalans senten degudament l'afecció pel matrimoni, base essencial de la reproducció humana en els pobles civilitzats.

L'any 1934 s'efectuaren a Catalunya 18,988 matrimonis, o sigui que per cada 1,000 habitants se'n van casar 6'4.

Aquest tant per 1,000 és el més baix que s'ha donat al nostre poble en molts d'anys. La mitjana per al període 1858-70 fou de 7'8 per 1,000. Aquesta xifra puja a 8'1 en els períodes 1888-1900 i 1901-1913. Augmenta encara lleugerament fins a arribar a 8'2 matrimonis per 1,000 habitants en 1914-1926, però després va davallant, sobretot en els darrers anys. La mitjana del 1927-1933 fou de 7'4 matrimonis per 1,000 habitants, i ja hem vist que el 1934 arribà a baixar fins a 6'4 per 1,000.

Una idea d'aquesta baixa ens ve donada per les parelles de nuvis que hi ha al davant, ja que la superfície que aquestes ocupen és proporcional a la xifra de la mitjana dels matrimonis per 1,000 habitants en cada període.

1858-70

1888-900

1901-13

1914-26

1927-33

1934

La natalitat

Els naixements a Catalunya sofreixen una forta i continuada disminució, no tan sols expressats en relació amb el nombre d'habitants, sinó també si considerem les xifres absolutes, ja que de 62,906 el 1861, quan Catalunya tenia 1.678,000 habitants, han passat a 48,067 el 1934, que en tenia prop de 3.000,000. Els coeficients de natalitat per 1,000 habitants han variat del 35'23 en el període 1858-1870 al 29'81 en el 1888-1900, al 26'14 en el 1901-1913, al 22'55 en el 1914-1926, al 19'05 en el 1927-1933 i al 16'31 l'any 1934. Això vol dir que el 1934 la natalitat fou tan sols el 46'3 per 100 de la mitjana durant el període 1858-1870, i que havia baixat, per tant, a menys de la meitat.

En el gràfic, les figures del qual s'han construït representant amb llur superfície les variacions de les mitjanes del període estudiat i els naixements del 1934, es pot apreciar ben clarament la baixa constant de la natalitat catalana.

1858-70

1888-900

1901-13

1914-26

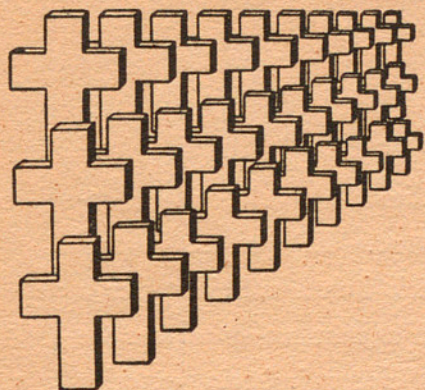
1927-33

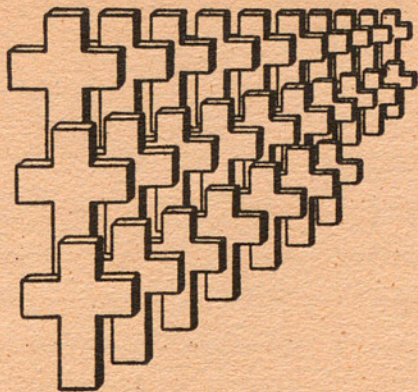
1934

La mortalitat

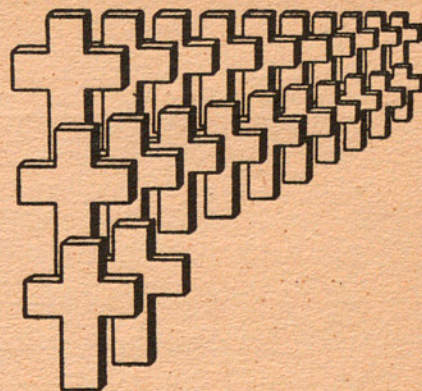
En aquest altre gràfic es representa la mortalitat de Catalunya, que també ha minvat, no tan sols en proporció amb la població, sinó també en xifres absolutes, passant de 44,273 defuncions el 1861 a 38,771 el 1934. Les figures han estat construïdes posant una creu per cada mort per 1,000 habitants. El coeficient de mortalitat, que era de 29'94 per 1,000 en el període 1858-1870, baixa al 13'15 per 1,000 el 1934. Aquest descens, que fa que el coeficient del 1934 sigui només el 43'9 per 100 del de la mitjana del període 1858-1870, és ben satisfactori, i demostra el millorament de les condicions higièniques, sobretot a les grans ciutats, i l'eficàcia de la lluita contra la mortalitat infantil, la qual, naturalment, reïx més fàcil en els països de baixa natalitat. És, però, difícil que aquell descens pugui ésser mantingut molt de temps si continua la baixa de la natalitat, ja que creixerà la importància de les classes de població més velles, les quals, naturalment, han de donar un major contingent de defuncions.

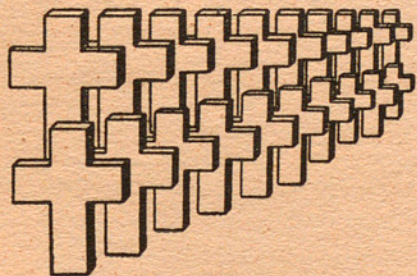
1858-70

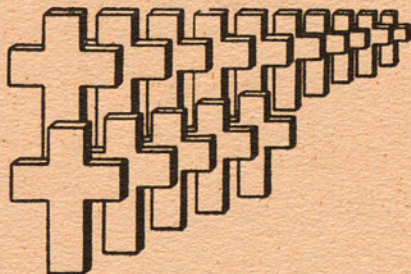
1888-900

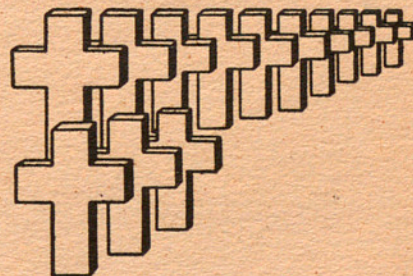
1901-13

1914-26

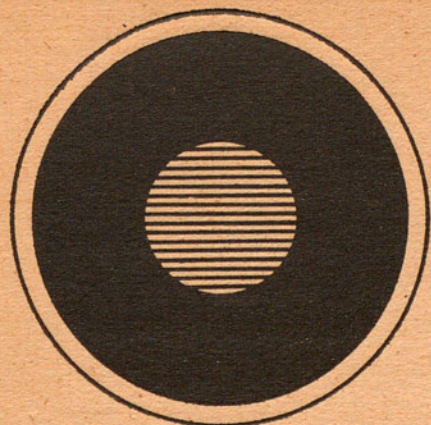
1927-33

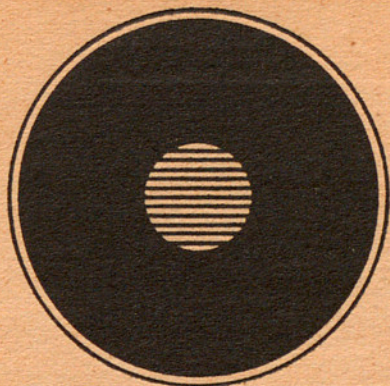
1934

L'augment vegetatiu

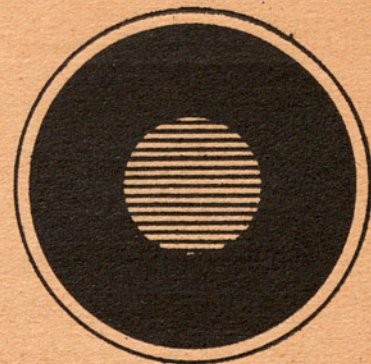
El fet que la mortalitat minvi tant o més que la natalitat, no vol dir que capaciti un poble per a mantenir un nivell adequat de creixement. El que té importància és que la diferència entre nats i morts ens deixi un nucli humà suficient per a assegurar l'augment natural de la població, i malhauradament aquest no és el cas de Catalunya. A les figures que enfronten aquesta pàgina, la circumferència exterior limita el cercle que representa la natalitat, i que fóra blanc; dintre d'aquest, hi ha el cercle negre inscrit, que representa la mortalitat. L'augment vegetatiu ens ve donat per la corona que el cercle negre deixa en el blanc, la qual és de superfície igual al cercle ratllat inscrit dins el negre. Les diferents superfícies son proporcionals a la natalitat, mortalitat i augment vegetatiu per 1,000 habitants. L'augment màxim el tenim el 1858-1870, amb 5'29 habitants per 1,000, i el mínim, en el període 1888-1900, amb 2'55. La immigració determina una puja temporal en el període 1927-1933, i l'any 1934 tenim un augment vegetatiu del 3'15 per 1,000, o sigui que la població catalana tardaria 220 anys a doblar pel seu propi esforç.

1858-70

1888-900

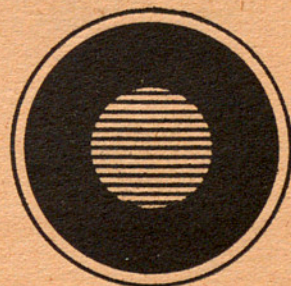
1901-13

1914-26

1927-33

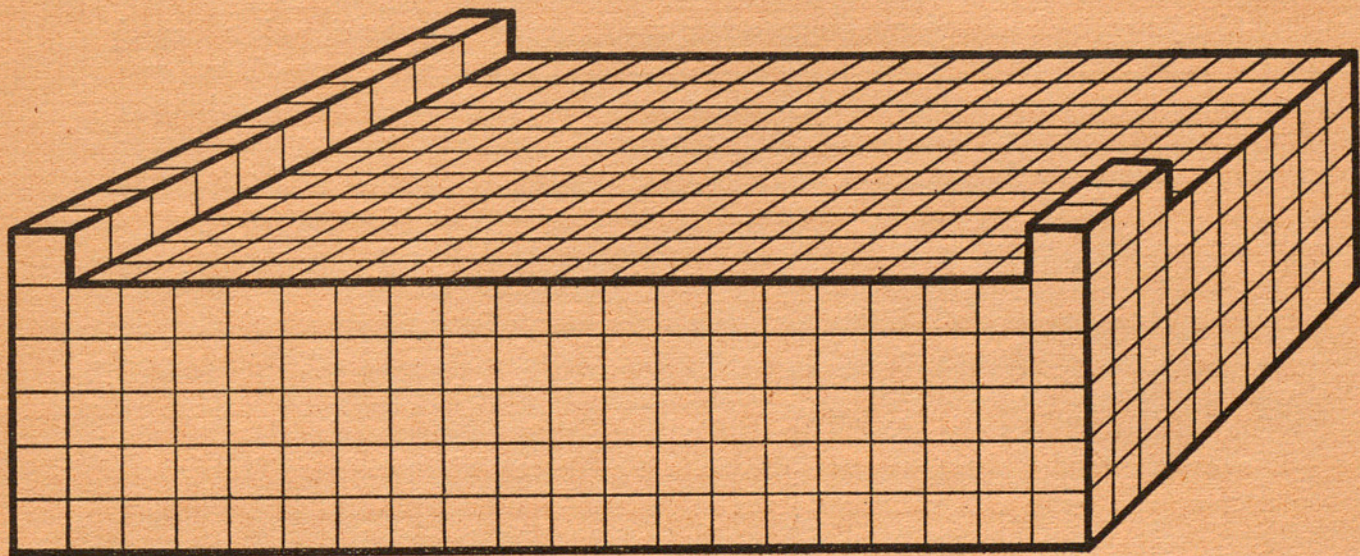

1934

El creixement total de Catalunya

L'augment vegetatiu de Catalunya no permet el seu creixement normal. Hem dit que el 3'15 per 1,000 que representa faria doblar la població en 220 anys. Si, però, tenim en compte la diferent composició de la població per edats, veiem que aquell suposat augment conté una disminució latent. Catalunya, amb les seves pròpies forces, no tindria possibilitat de créixer, donada la baixa natalitat actual. Es la immigració el que li dóna l'empenta demogràfica, que permet un increment molt important de la població que habita el nostre poble. La diferència entre els naixements i les defuncions deixà un sobrant el 1934 de 9,296 habitants, però en el darrer decenni, el contingent anual d'immigrats passava de 30,000.

En el gràfic de la plana de davant, hem representat la població catalana per un mur format de 1,000 blocs. L'augment de volum que experimenta en un any ens ve donat pels blocs que hi ha al damunt, dels quals el grup de 10 correspon a la immigració, i el grup de 3 a la diferència entre els naixements i les defuncions.

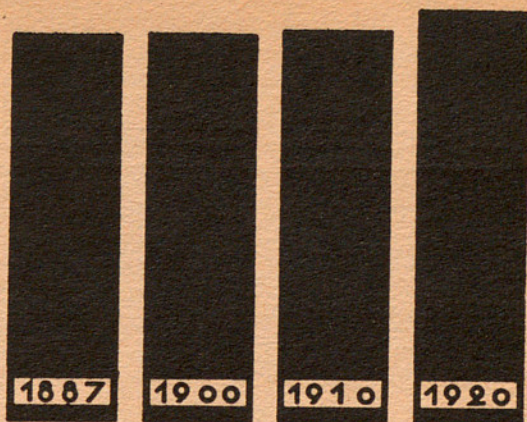

La població catalana, per edats, en els darrers censos

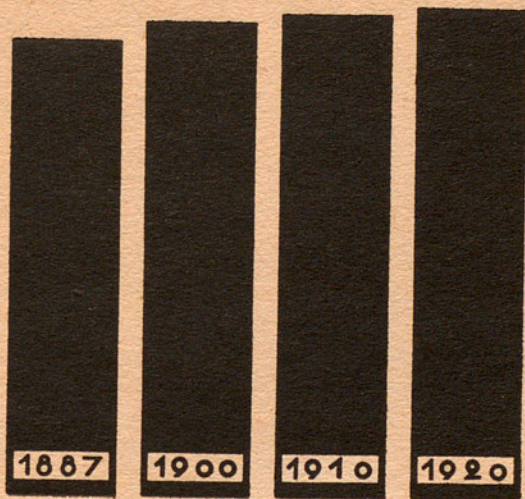
Mitjançant els histogrames que acompanyen aquest comentari, veiem ben clarament la diferent composició de la població catalana, segons els grups d'edat, en els censos del 1887, 1900, 1910 i 1920. Del cens de l'any 1930 no s'ha publicat encara el volum corresponent a la distribució per anys. L'any 1887, el grup més nombrós era el corresponent a la maturitat, el de 31 a 60 anys, que representava el 33'9 per 100 del total. Seguia el grup de la infància, o sigui els menors de 14 anys, amb prop del 30 per 100. La joventut es trobava en tercer lloc, amb el 28'9 per 100, i la senectut es trobava en darrer lloc, amb poc menys del 7'3 per 100. Des del cens del 1900, el percentatge corresponent a la infància passa a tercer lloc, i la seva importància és menor a cada cens, ja que el 1920 era del 24'4 per 100 del total de la població, mentre que la joventut representava el 30'7 per 100, la maturitat el 36'5 i la senectut el 8'4 per 100. La desnatalitat i la immigració fan que minvin els infants i augmentin els vells, mantenint-se elevades les classes centrals d'edat. Si es deturava el moviment migratori, en pocs anys el grup dels vells seria tant important com el dels infants. L'actual inflament de les classes centrals no deixa al descobert la baixa de la fecunditat matrimonial i proporciona un coeficient de mortalitat excepcionalment baix, que no es podrà sostenir el dia que es trenqui la tendència actual.

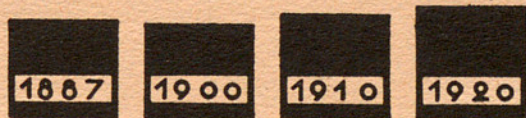
0 a 13 anys

14 a 30 anys

31 a 60 anys

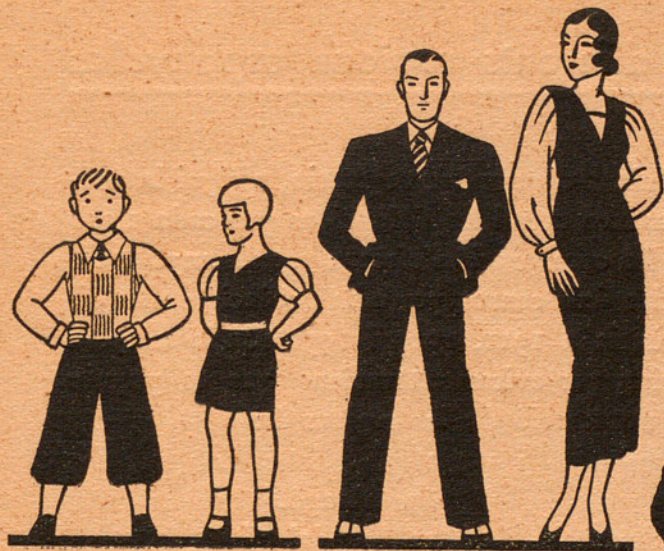

61 anys i més

La població catalana, per sexes, en diferents edats

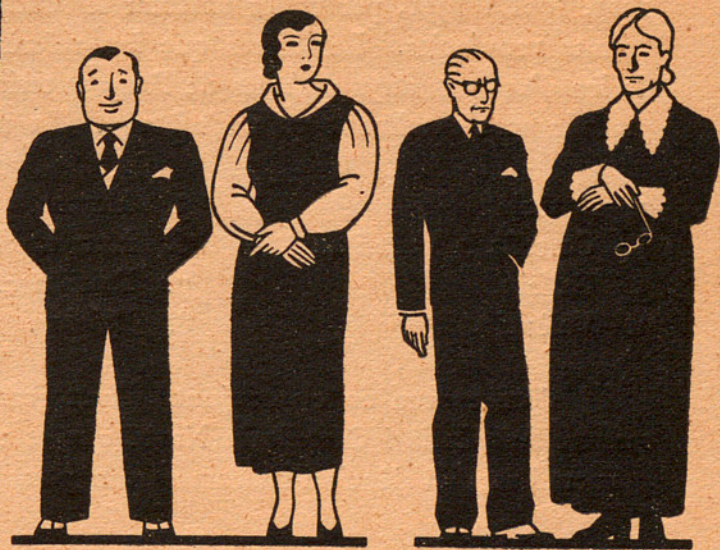
Per a poder veure la distribució per sexes en diferents edats, hem de referir-nos, també, al cens del 1920, per no estar publicades les dades del 1930. En els mateixos grups d'edat del gràfic anterior, hem cercat un punt central, i hem trobat el nombre de dones i d'homes de 8, 25, 46 i 70 anys, valent-nos de dades perequades per a eliminar la influència de les xifres rodones. En aquestes figures no hem de prendre la superfície, sinó una sola dimensió : l'alçada. Als 8 anys hi ha 98 dones per 100 homes; als 25 anys, 108'5 dones per 100 homes; als 46 anys, 107'5 dones per 100 homes, i als 70 anys, 108 dones per 100 homes.

Aquest fenomen també és degut, en gran part, a la immigració, perquè vénen més dones que homes, i també a la major consideració social de la dona. Abans del 1920, en els grups d'edat més vella, els homes eren més nombrosos. El 1920 hi havia, de 70 anys, 88'9 dones per cada 100 homes, i el 1910, 94'5 dones per 100 homes.

DISTRIBUCIO per SEXES
en DIFERENTS EDATS

CENS 1920

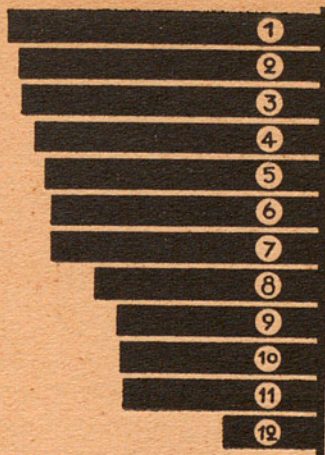
El creixement vegetatiu de les diferents regions espanyoles

En el gràfic adjunt es compara el coeficient d'augment vegetatiu, o sigui la proporció que representa la diferència entre els naixements i les defuncions per cada 1,000 habitants a les diferents regions espanyoles. La comparació s'efectua per als anys 1901, 1911, 1921 i 1931, per poder utilitzar les dades dels censos per a la població de les diferents províncies. Les xifres que fan referència a 1911, 1929 i 1931 són la mitjana de les d'aquests anys amb les de l'any anterior, per evitar alteracions que es puguin produir accidentalment en un sol any. La numeració de les regions és:

1. Astúries	5. Múrcia	9. Aragó.
2. Castella la Vella i Lleó.	6. Extremadura.	10. Andalusia.
3. Galícia.	7. País basc.	11. Castella la Nova.
4. València.	8. Balears.	12. Catalunya.

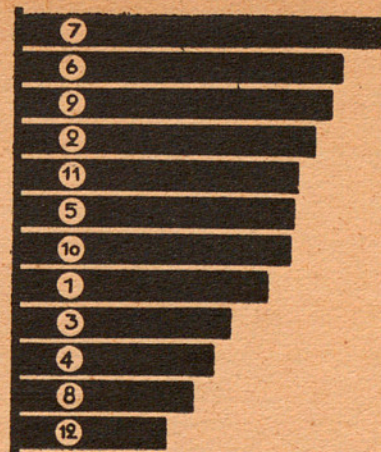
Com es veu en els conjunts d'histogrames, Catalunya queda sempre la darrera, mentre Andalusia i Castella la Nova, que es trobaven al seu costat el 1901, passen als primers llocs, i València i Balears es van posant al costat nostre, en els llocs més baixos.

1901

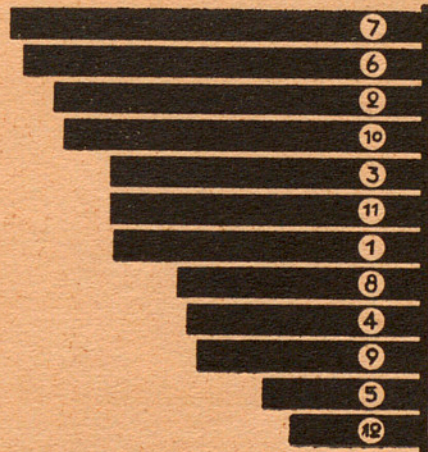

AVGMENT VEGETATIU, PER 1.000
Habitants, a les REGIONS ESPANYOLES

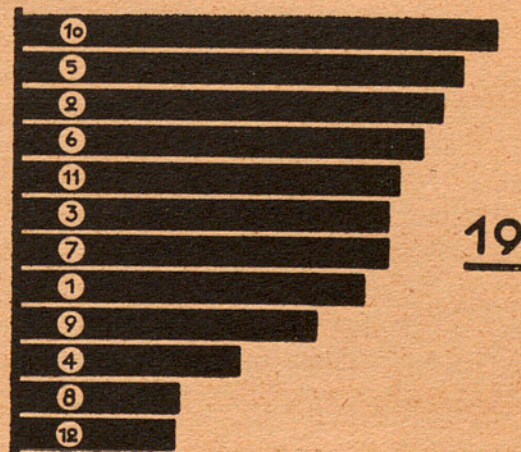
1921

1911

1931

PUBLICACIONS
DEL SERVEI CENTRAL
D'ESTADÍSTICA
GENERALITAT DE CATALUNYA

F-6-67